

האם ניתן לקבל אדם שמתנהלת נגדו חקירה פלילית ללשכת עורכי הדין?

חופש העיסוק הוא זכותו הטבעית של האדם שמגלמת בתוכה את ערכו, היותו בן-חורין וקדושת חייו. כל תושב במדינת ישראל או אזרח ישראלי, זכאי לעסוק בכל מקצוע, עיסוק או משלח יד, כחלק מהזכויות הבסיסיות במשטר דמוקרטי. יחד עם זאת, במקרים חריגים זכות זו מוגבלת. לשכת עורכי הדין לדוגמה, עומדת על המשמר בכל הנוגע לקבלת מועמדים לשורותיה, בכדי להגן על טוהר המקצוע ועל הציבור מפני מי שאינו רשאי לעסוק בעריכת דין. עו"ד אסף דוק דן בשאלה האם ניתן לקבל אדם שמתנהלת נגדו חקירה פלילית ללשכת עורכי הדין כמתמחה או כעורך דין.

בעתירה מנהלית 24305-06-16 ביקש העותר להתקבל כחבר ללשכת עורכי הדין בשנת 2016, אך למרבה הפתעתו, בקשתו נתקלה בהתנגדות. ההתנגדות אפוא נבעה בשל חקירה שנפתחה נגדו בשנת 2014, שעודנה פתוחה, בגין חשד לביצוע עבירת תקיפה. עונשי המאסר הקבועים בחוק בגין עבירה זו עשויים להגיע לעד שלוש שנות מאסר, במידה והתקיפה גרמה לחבלה ממשית. במידה והתקיפה בוצעה בנסיבות מחמירות העונש עשוי להגיע לעד שש שנות מאסר. יחד עם זאת, טרם הוגש בעניינו כתב אישום ונקודת הזמן בין בחינת הבקשה להגשת כתב האישום לבין חקירתו במשטרה הלכה והתרחקה, על כן העותר ביקש שיאפשר לו להתקבל ללשכה ולעסוק במקצועו כפי שמעוגן בזכותו החוקתית.

לקבל או לדחות מועמד החשוד כי מנהל חיי פשע?

בהיסטוריה המשפטית נידנו לא פעם פסקי דין העוסקים בשאלה המכרעת: האם לקבל אדם שמתנהלת נגדו [חקירה פלילית](#) ואף שהוגש נגדו [כתב אישום](#) כחבר ללשכת עורכי הדין בישראל? השאלה על כך איננה חד משמעית וכדי לענות עליה יש להתחשב במספר קריטריונים תוך בחינת הראיות.

בפסק הדין העוסק בפרשת כהנוב (בעל"ע 72/1) נוהלה חקירה משטרתית נגד המועמד ואף הוגש כנגדו כתב אישום. הלשכה כאמור, דחתה את הדיון בבקשתו להתקבל אליה וטענה כי מי שהואשם בפלילים עשוי להיות מורשע (פ"ד כו(1)565, 567-568 (1972)). על כן, בפרשה הנ"ל נפסק 'סירוב לשעה', סירוב היכול להיות עד למועד בו יוכרע דין בפלילים בעניין המועמד להתמחות.

במקרים אחרים הלשכה דוחה על הסף מועמדים כדוגמת פסק הדין ע"מ 1758/10. על פי רקע עובדתי, בשנת 2007, המועמד סיים בהצלחה את התמחותו ועבר את בחינות ההסכמה. אומנם, עוד טרם הבחינה בתחילת חודש ספטמבר של שנה זו, הוגשה נגד המשיב תלונה בגין מעשי מרמה כלפי בעליהן של חברות שהעסיקוהו. התלונה טרם התבררה עד תומה, ולכן הוועד המרכזי החליט לא לקבל את המועמד כחבר בלשכה אלא לאחר מתן פסק הדין או כאשר התקיים שינוי בנסיבות. ההחלטה לא לקבל את המשיב כמועמד, מבוססת על ראיות מנהליות הנוגעות למעשים החמורים שביצע, למרות פרק הזמן הארוך שחלף מאז פתיחת התיק בשנת 2007, פרק זמן של כארבע שנים.

למרות הנאמר בפסק הדין שהובא לעיל, ישנם מקרים בהם פרק הזמן שחלף הוא ערובה לתשובה חיובית מטעם בית המשפט לקבלת המועמד כחבר בלשכת עורכי הדין.

הזמן - הוא האלמנט המכריע

בפסק הדין שנידון בתחילת המאמר כאמור (ע"מ 24305-06-16), טען העותר כי ההחלטה לא לקבל אותו ללשכת עורכי הדין בשל [תיק חקירה פתוח](#) איננה סבירה בשל העובדה כי לא העמידוהו לדין בגין העבירה שמוחסת לו ובשל עברו הפלילי הנקי. העותר הוסיף כי יש לקבלו כחבר בלשכה ובמידה ובהמשך יוגש נגדו כתב אישום - אזי בית המשפט רשאי להשעותו באופן זמני מלעסוק במקצועו, כפי שנקבע בסעיף 78(ג) לחוק לשכת עורכי הדין.

זאת ועוד, בכדי להצדיק את החלטתה של הלשכה יש צורך בראיות מנהליות שייתנו נופך ראוי ומספק. שכן, הראיות המנהליות הקיימות שהיוו בסיס להחלטתה של הלשכה הן בגדר 'עובדות אחרות' ושתיים במספרן: מכתב התנגדות שהתקבל בשלהי חודש פברואר בשנת 2016 והודאתו של העותר בעובדה שחקירה נוהלה נגדו תוך הכחשה של המיוחס לו. בפסק הדין נקבע כי מכתב ההתנגדות איננו מהווה ראיה עובדתית וראייתית. הדבר נובע בשל מספר סיבות:

1. המכתב מייחס לעותר עבירות של תקיפת שכנים, אחזקת אמל"ח ואיומים ברצח. עבירות אשר לא נמצאו להן בסיס. כמו כן, העובדות המצוינות במכתב בנוגע לתיק החקירה של העותר אינן נכונות שכן המכתב מציין כי העותר נעצר לשבועיים, ובפועל הוא נעצר לחמישה ימים. עוד מציין כי מתנהל נגד העותר משפט בעוד שכלל לא הוגש נגדו כתב אישום.

2. המכתב כתוב בלשון יחיד למרות שמתיימר לייצג את הכלל.

3. לא נמצאה חתימה של השולח.

בשל סיבות אלה, נקבע בבית המשפט כי המכתב איננו מהווה ראיה מנהלית ואינו חורג מגדר רכילות. בנוסף לאמור, **מאז החקירה חלפו שנתיים בלא הכרעה או שינוי בנורלו של התיק**. על כן, יש לתת משקל לזכות החוקתית לחופש העיסוק ככל שנקודת הזמן מתרחקת בין מועד חקירת המשטרה לבין בחינת הבקשה האם להגיש כתב אישום. במידה והיה מוגש נגד העותר כתב אישום חופש עיסוקו היה כנראה מוגבל, אומנם לא זה המצב המדובר. כמו כן, גם במידה וביום מן הימים יוחלט להגיש נגדו כתב אישום, ניתן לנקוט בהליכי השעיה זמנית כפי שנקבע בחוק לשכת עורכי הדין בסעיף 78. על כן, הוחלט כי על לשכת עורכי הדין לקבל את העותר כחבר מן המניין.

הדין שהובא במאמר הנוכחי עסק בשאלה הנוגעת לקבלת מועמד שמתנהלת נגדו חקירה פלילית כחבר בלשכת עורכי הדין, וממנו ניתן להסיק כי התשובה לכך איננה חד משמעית. במקרה עסקנו, הוחלט כאמור לקבל את בקשתו של העותר הן בשל **היעדר ראיות מנהליות מוצקות** והן **בשל הזמן שחלף ממועד החקירה והימשכותה**.

יחד עם זאת, במקרים בהם הוגש כתב אישום כנגד מועמד או לחילופין נוהלה חקירה בעלת ראיות המוכיחות את חומרת המעשים המיוחסים לחשוד חרף הזמן הרב שחלף, לשכת עורכי הדין לרוב איננה מקבלת לשורותיה את המועמדים, כדוגמת פסקי הדין האחרים שנידונו במאמר, וזאת בכדי לשמור על טוהר המקצוע ועל הגנת הציבור מפני מי שאינו ראוי לעסוק בעריכת דין. במידה ועברת את בחינות לשכת עורכי הדין בהצלחה כמו גם את התמחותך, אך בשל חקירה פלילית שמנוהלת נגדך דחו את קבלתך ללשכה, פנה לעורך דין פלילי שייבחן את נסיבות המקרה במיומנות ויפעל באופן עיקש וחסר פשרות למען מימוש זכותך האזרחית והאנושית לעסוק במשלח ידך. במידה ואתה זקוק לייעוץ מקצועי בנושא זה, ניתן ליצור עימנו קשר בטלפון **052-6885006** או **להשאיר פרטים** ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.

[24305-06-16](tel:24305-06-16) צפייה בעמ"ת

{*:fast_contact}